

Màster Universitari en Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat,
Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes. Especialitat de Català

M. Teresa Forcadell Puigcerver

CURS 2019-2020

Aprendre la variació lingüística del català a partir de poemes musicats a l'aula

Una proposta didàctica

Tutora: Aina Monferrer Palmer

Índex

1. Introducció.....	3
2. Marc teòric.....	3
3. Contextualització de la seqüència didàctica.....	10
4. Estructura i temporització de la seqüència didàctica.....	13
5. Activitats. Proposta dels exercicis en un Google Sites.....	20
6. Conclusions.....	30
7. Bibliografia.....	32
8. Annexos.....	35
9. Agraïments.....	47

1. Introducció

Per què és necessària aquesta proposta?

Aquesta proposta mostra l'explotació didàctica d'un recull de poemes de diversos autors dels Països Catalans musicats. L'objectiu és que els alumnes coneguin alguns trets de la variació lingüística dels territoris de parla catalana a l'aula, sense necessitat de viatjar.

Considerem que és necessari ensenyar d'una manera diferent, divertida, interactiva i autònoma totes les varietats del català. Hem decidit de fer-ho a través d'un Google Sites. La intenció no és que memoritzin totes les característiques de cada varietat, sinó que n'observin algunes de manera significativa, integrades en el context real de les lletres i de la pronúncia de les cançons.

Aquest TFM pertany a la modalitat 6, ja que hem dissenyat uns materials didàctics específics per ser utilitzats a l'aula de Secundària.

Resum de propostes prèvies de treball de la poesia a l'aula

Presentem un recull d'activitats en forma de seqüència didàctica amb la finalitat de treballar la variació diatòpica del català amb lletres de cançons que inicialment foren poemes.

Aquest aprenentatge del català es fa a través dels exercicis que han sorgit a partir de la musicació de diversos poemes. Les lletres han estat escollides amb la intenció de representar una mostra àmplia de variació dialectal del català.

Hem trobat bibliografia, Juan i García (2016), referent a propostes didàctiques per al treball de la variació geogràfica amb cançons en altres llengües, com l'anglès, i en altres nivells, com l'educació Primària. Tanmateix, aquest TFM contribuirà a fornir els recursos per a l'ESO pel que fa al treball de la variació dialectal del català a partir de lletres de poemes musicats.

2. Marc teòric

Aquest treball vol aportar un petit gra d'arena al terreny de la poesia com a ferramenta didàctica a l'aula de català des d'una perspectiva geogràfica que abasta la totalitat dels territoris de parla catalana.

Hem organitzat la proposta didàctica en forma de seqüència didàctica formada a partir de diverses activitats que l'alumne ha de resoldre; el nexa d'unió n'és l'ús de poemes amb

música. S'hi han seleccionat poemes escrits per autors d'un bloc dialectal o l'altre (oriental o occidental), així com de cada subdialecte (el català nord-oriental, el sud-oriental, l'insular o balear i l'alguerès del bloc oriental; el català nord-occidental i sud-occidental o valencià del bloc occidental). S'ha buscat en la majoria de casos que els poemes estigueren musicats i que la musicació coincidís, en la mesura dels possibles, amb la varietat geogràfica del poema original.

Per exemple, en el cas d'un poema de Màrius Torres, autor lleidatà, considerem profitós que un cantautor reconegut com Lluís Llach l'interpreti. Tanmateix, s'hauria d'evitar aquesta tria per no confondre els alumnes per discrepància entre la varietat dialectal del poeta i del cantant que interpreta la cançó. És un fet que no té importància artística però sí didàctica, si el que volem és treballar la varietat de la llengua a partir de cançons i de poemes en alumnes amb un nivell de català no molt elevat (B1, B2).

L'autora Glòria Bordons, juntament amb Albert Casals (2012), ens parla de la relació entre la poesia i la música, els lligams que presenta des dels seus inicis fins l'actualitat i com es fan servir en l'ensenyament, de manera més concreta o de manera més general.

De tant en tant, els cantautors afegeixen la seua música a certs poemes per incloure'ls en el seu repertori musical. A l'Edat Mitjana, els poemes eren musicats i interpretats per trobadors i per joglars, de manera que aquesta pràctica contemporània de musicar poemes no és cap novetat.

Segons el currículum, els adolescents han d'assolir uns coneixements lingüístics, discursius i narratius, els quals els permetran expressar-se amb correcció lingüística i seguint unes coordenades discursives concretes segons la finalitat i la situació comunicativa.

El treball amb literatura a l'aula de llengua, específicament amb poesia, pot ser una oportunitat per millorar la pronúncia i les capacitats d'expressió oral dels infants. Al mateix temps, s'està tractant el component cultural i artístic lligat a la llengua i s'està convidant l'alumne a adquirir un gust per la literatura i per la música en la llengua que estudia (Bordons, 2012).

Treballar la unió entre la poesia i la música permet centrar-nos en les similituds que comparteixen totes dues: la percepció musical. Tant la música com la poesia ens ofereixen l'opció d'analitzar-les des del punt de vista fonètic, sintàctic i semàntic.

La relació entre la poesia i la música és antiga, ja que diversos cantants han dedicat algun disc a musicar poemes. Fins i tot n'hi ha hagut que només s'han dedicat a aquest tipus d'enregistrament. Per exemple, a França hi ha Yvette Guilbert, Yves Montand, Charles

Aznavour, Georges Moustaki, Juliette Gréco, Léo Ferré entre d'altres. En llocs de parla anglesa, trobem el canadenc Leonard Cohen. Però, per exemple, al País Basc hi ha diversos cantants i grups de música que s'encarreguen de divulgar l'obra de molts poetes bascos; Anje Uhalde i el grup Oskorri en són dos exemples.

Paco Ibáñez es dedicà a la musicació de poemes en llengua castellana i descobrí les poesies medievals (el Arcipreste de Hita, Jorge Manrique), les barroques (Quevedo, Góngora) i les contemporànies (Miguel Hernández, Lorca, Rafael Alberti etc.). També musicà els poetes americans com ara Ruben Darío, Nicolás Guillén o Pablo Neruda. (<http://www.musicadepoetes.cat>. *Poesia i cançó*:3-4)

Després de parlar d'aquestes mostres de musicacions de poemes en altres idiomes, esmentarem casos de musicació de poemes en llengua catalana. Membres del grup dels Setze Jutges van musicar poemes. Martí Llauredó va escollir poemes de Joan Salvat-Papasseit i va incloure'ls en dos àlbums: el primer, titulat *Nadal* de l'any 1965 i de la discogràfica Edigsa contenia els poemes *Mestre d'amor* i *Nadal*. El segon, titulat *Cançons d'enamorats* de l'any 1965 i també de la discogràfica Edigsa, contenia els poemes *L'enamorat li deia* o *Penyora d'amor*, *Tirania d'amor*, *Si anessis lluny* i *Visca l'amor*.

Francesc Pi de la Serra va musicar Pere Quart en l'àlbum *Francesc Pi de la Serra* de l'any 1967 de la discogràfica Edigsa amb el poema *El burgès*. Rafael Subirachs també musicà a Joan Salvat-Papasseit amb el poema *Si jo fos pescador* de l'àlbum *Aquelles cançons de la Cançó* de l'any 2004 de la discogràfica Picap/DiscMedi. Uns altres "jutges" que el musicaren van ser Xavier Ribalta i Guillermina Motta. El primer, *L'enamorat li deia* i la segona, *Visca l'amor*. Tots dos dins l'àlbum *Aquelles cançons de la Cançó* de l'any 2004 i de la discogràfica Picap/DiscMedi. Teresa Rebull en canvi, musicà Josep Gual i Lloveres amb el poema *Paisatge de l'Ebre* del mateix àlbum. També en aquest mateix àlbum, Toti Soler musicà el poema *Em dius que el nostre amor*, de Joan Vergés.

Lluís Llach també musica diversos poetes; Màrius Torres, Joan Salvat-Papasseit, Josep Maria de Sagarra i Joan Fuster, entre d'altres. Del primer, interpretà *Cançó a Mahalta* en l'àlbum *I si canto trist* de l'any 1974 i de la discogràfica Movieplay. Del segon, dintre del mateix àlbum, interpretà *La casa que vull*. Del tercer, *Vinyes verdes vora el mar* de l'any 1977 en l'àlbum *Campanades a morts* de la discogràfica Movieplay. I del quart, *Criatura dolcíssima* de l'àlbum *Lluís Llach* de l'any 1979 i de la discogràfica Ariola.

En el cas del català és una mostra, ja que hi ha altres poetes i també altres cantants que han escrit i han interpretat poemes, respectivament. Destaquem aquesta tasca de difusió perquè així fan conèixer poetes i també fomenten l'ús del català.

Ara bé, musicar poemes i interpretar-los és una cosa i una altra és, a partir d'aquests, crear-hi exercicis per a l'aprenentatge d'alguna destresa o d'alguna part del temari que els alumnes poden ampliar o complementar.

Ara destacarem algunes iniciatives en aquest sentit. Sergi Santjoan (2005: 4) ens explica com a partir de cançons els alumnes poden aprendre llengua i cultura catalanes. En la proposta didàctica d'aquest autor, les cançons seran l'eix per debatre temes diversos com són els viatges o l'amistat. El professor els proporcionaria la documentació necessària per il·lustrar el tema. A l'hora de treballar amb les cançons, primer, se sentirà la cançó i es treballarà des del punt de vista lingüístic. Tot seguit, se sentirà una altra vegada. Finalment, es cantarà per treballar la fonètica. Només es treballaria un autor per sessió i dues cançons.

També caldria parlar del programa que presenta aquesta activitat, ja que sembla innovador: es durien a terme unes sessions de conversa sobre temes diversos, per exemple l'amistat, els viatges, el franquisme a Catalunya, els joves d'ara, la pobresa i la riquesa, la censura, etc. En la proposta de Sergi Santjoan, aquests temes seran esmentats a partir d'un tema musical amb lletra.

Les sessions tindrien una particularitat: en una conversa tradicional, la proposta la proposava el professor o sortia a partir d'un text escrit. Tanmateix, en aquestes sessions, la idea central del debat apareix amb una cançó que hagi sigut important musicalment a Catalunya. Així, es fa visible la intenció que és fer coneixedors els nouvinguts a Catalunya d'algunes expressions culturals.

Aquesta activitat de Santjoan té uns objectius determinants: estimular l'ús oral de la llengua; treballar el lèxic, la fonètica i les principals estructures sintàctiques del català; presentar algunes de les cançons més emblemàtiques de la història de la música catalana contemporània i, per últim, presentar a grans trets la història dels Països Catalans dels darrers 40 anys des de la visió que se n'ha donat a través de la música.

Les activitats tindrien una durada d'entre 15 i 18 hores en sessions de 1 hora 30 minuts i es treballarien dos temes per sessió. El mètode de treball que proposem consisteix a escoltar la cançó un cop per treballar-ne els continguts lingüístics. També es presenten els elements que ajuden a comprendre el marc social, polític i històric que justifica la cançó. A continuació, se sent un tercer cop la cançó per cantar-la, de manera que els alumnes atenen a la correcció fonètica. Finalment, es debat sobre el tema de la cançó.

Aquest és un exemple de treballar la llengua amb la música però no n'és l'únic. A continuació, esmentem una proposta de Núria Garriga i Pujol (2008-2009). En aquest cas,

s'utilitza una altra metodologia; primer, canten tots junts la cançó perquè així, els alumnes l'escolten. Després, s'ensenyà vers per vers i s'acompanya amb el gest de direcció i s'exagera l'articulació dels sons, d'aquesta manera, es crea un ambient atent però relaxat. A continuació, repeteixen cada vers dues o tres vegades i després la canten junts. Així, van afegint els altres versos i segueixen el mateix procediment. Quan l'han après, han de reprendre la cançó des del principi fins que l'acabin. En aprendre-la, la repeteixen diverses vegades fins que soni bé. Després, cada cançó té alguns exercicis diferents de les altres. Per exemple, en una s'han de fixar en les rimes i explicar els sons vocàlics i les vocals; en una altra es treballen el vocabulari específic de la cançó i les onomatopeies etc. Els exemples esmentats anteriorment parlen del català, però el que apareix a continuació, d'Antonio Daniel Juan Rubio i d'Isabel María García Conesa (2016), s'utilitza per aprendre anglès en alumnes de primària. Escoltar cançons en anglès permet que els alumnes tinguin més bagatge amb el vocabulari (per exemple a partir d'imatges) per a després poder crear oracions; també permet que puguin desenvolupar les seues habilitats d'escoltar i de parlar; també poden aprendre la pronúncia adequada de les paraules. Però sobretot els seria molt útil cantar en grup la cançó; només són alguns dels exemples que hi apareixen.

Tots els exemples que s'han esmentat anteriorment tenen en comú el fet que en algun moment de la seua posada en pràctica els alumnes han utilitzat la veu per a cantar el poema de manera que desenvolupen la competència comunicativa i l'ús lingüístic a diferència d'abans, que se centraven en el treball sobre l'expressió lliure o sobre els aspectes gramaticals o normatius de la llengua. Aquesta última afirmació l'exposen Anna Camps i Teresa Colomer (1998: 4).

Una bona forma d'aconseguir introduir els poemes en seqüències didàctiques que reforcen la competència comunicativa és mitjançant el treball per projectes. Concretament, les seqüències didàctiques són un model que encaixa perfectament amb l'objectiu de la llengua oral: desenvolupar la competència comunicativa dels estudiants, sobretot en situacions acadèmiques o extraacadèmiques d'un cert grau de formalitat en què s'ha de parlar en públic.

A partir dels treballs existents, ens hem plantejat l'aportació d'aquest TFM: utilitzar els poemes per aprendre les varietats geogràfiques del català.

Utilitzar els poemes permet, de manera breu i amb poques paraules, expressar idees o sentiments que els alumnes poden identificar.

Aprendre la variació d'un idioma a través dels poemes és una altra manera d'aprendre literatura i cultura; a partir dels versos, podem crear exercicis, com ara identificar el registre (formal/informal) i la varietat geogràfica a partir dels trets que apareixen en el poema.

A més a més, els alumnes poden escollir la cançó que vulguin i hauran d'explicar a la resta de companys la raó per la qual l'han triada. També hauran de llegir-la. Més endavant, hauran de dir a quin bloc i a quin dialecte pertany amb exemples que apareixerien en la cançó. Per a aquesta tasca, haurien de consultar els apunts que s'haurien treballat. Mentrestant, la resta de companys haurien d'escollar la producció oral de l'alumne protagonista.

El següent que podrien fer és familiaritzar-se amb cançons tradicionals i modernes i veure quines característiques tenen unes i altres perquè permeten aprendre les coses difícils d'una manera més senzilla. De passada aprenen a valorar més les cançons tradicionals, les quals han estat actualitzades i posades en valor per grups o cantants actuals.

Proposta didàctica

Això només ha estat un tast d'algunes de les activitats que podem fer amb cançons. Ara és el torn de la proposta didàctica d'aquest treball que consisteix en una seqüència didàctica formada per diverses activitats. Però primer hauríem de parlar dels principis de les seqüències didàctiques. Alícia Santolària Òrrios (2019: 3) parla dels principis generals de les seqüències didàctiques i quins són els seus objectius. Concretament, en són tres: el primer, identificar el gènere textual el domini del qual ha de ser socialment útil per a l'alumne i elaborar un model didàctic d'aquest gènere (una descripció de les característiques comunes del gènere); el segon, concebre un projecte d'aula que aportï una significació concreta a la producció col·lectiva del gènere; i, finalment, planificar la seqüència en mòduls al servei dels problemes que pot presentar el gènere escollit pels alumnes.

D'aquesta manera, la realització de la seqüència didàctica, pot dividir-se en tres fases: una producció inicial, una sèrie de mòduls i una producció final:

1. La producció inicial es realitza a partir d'una consigna que explicita les bases del projecte comunicatiu: els paràmetres del context de producció (tipus d'interacció, destinatari, medi utilitzat) tema del text, atenció a l'efecte que es vol produir en el destinatari.

2. Els mòduls s'elaboren tenint en compte les dificultats que s'han observat en la producció inicial. Es presenten en forma de tallers, que contemplen diversos aspectes: representació de la situació de comunicació i de l'adequació d'un gènere en aquesta situació, representació i organització del contingut temàtic, entre d'altres. Les activitats dels mòduls es poden realitzar de manera oral o per escrit i també presenten una gran varietat d'exercicis perquè els mestres puguin prevenir les dificultats que els nens poguessin tindre.

3. La producció final consisteix a demanar a l'alumne, amb una altra consigna, la realització del gènere de nou. Aquest text final representa per als alumnes i la mestra l'avaluació destinada a mesurar els efectes del treball que s'ha realitzat en els mòduls.

Com a conseqüència d'això, la seqüència didàctica ha de tindre tres principis: legitimitat, pertinença i solidaritat. És a dir, l'elecció del gènere ha de tindre una raó, les activitats proposades han d'estar en funció del treball de les formes textuais i lingüístiques i no han de ser activitats dissociades les unes de les altres.

La gran quantitat de literatura que parla de les seqüències didàctiques ha permès validar un model d'intervenció didàctica que no només ha resistit el pas del temps, també s'ha instal·lat i convertit en el focus de projectes d'investigació relacionats amb la formació de mestres. En aquest sentit apareix a l'ensenyament superior (Bea i Rodríguez Gonzalo, 2014). També hi ha altres propostes de seqüències didàctiques, per exemple, en Educació Secundària, les de Camps (2003). En Educació Primària, apareixen els treballs d'Espanya i Soler (2014); Ribera, Bono i Chirivella (2014); Sánchez Abchi, Medrano i Borzone (2013). Per tant, la seqüència didàctica és l'opció metodològica que actualment predomina.

La proposta didàctica que ofereix aquest TFM

Ara, després d'aquesta introducció sobre les seqüències didàctiques, cal parlar-ne concretament d'una, que consisteix en diverses activitats que tenen com a finalitat ensenyar la variació lingüística del català. Els exercicis tracten diferents aspectes de la llengua, de la morfologia verbal i de la nominal. De la primera, les desinències de la primera persona del singular del present d'indicatiu, i de la segona, exercicis de lèxic o vocabulari, totes dues a partir de poemes amb música.

Cal destacar que, a l'hora d'escollir els poemes i els seus intèrprets, s'han tingut en compte la procedència dels músics i també l'origen de l'autor del poema. D'aquesta manera, l'alumnat podrà associar amb més facilitat cada subdialecte a una cançó i un

poema. Considerem que aprendre un idioma amb poesia és una manera didàctica i entretinguda; l'alumnat podrà gaudir-ne i aprendre-hi a la vegada. Aprendre una llengua amb poesia podria ser una manera menys tradicional, ja que habitualment s'utilitzen textos literaris o narracions però, com hem esmentat abans serà un aprenentatge més dinàmic i en aquest cas, la proposta didàctica busca aquest aprenentatge dinàmic i fàcil, i si s'utilitza la poesia en comptes d'un altre gènere literari pot provocar que l'alumnat estudiï d'una manera diferent i aprenguin d'una manera diferent.

Encara que estudiar amb poesia també pot presentar certes dificultats per l'ús elaborat del llenguatge i, tenint en compte que en la proposta didàctica s'analitzen les diferents varietats del català, podria presentar certa dificultat. Per això es facilita tota la informació necessària que caldria per aconseguir realitzar correctament l'activitat.

La seqüència elaborada per a aquest grup d'alumnes correspondria al nivell B1 i podria augmentar-ne la dificultat fins a un nivell B2 segons les necessitats especials d'alguns alumnes. Per tant, hi hauria alumnes amb els nivells A2, B1 i B2 de la llengua catalana a l'aula, i tots haurien d'estar implicats i motivats per a la tasca.

També s'ha tingut en compte la situació actual de postconfinament. Per això s'ha creat un Google Sites perquè els alumnes puguin fer els exercicis de manera virtual. Tot seguit, us en donem l'enllaç:
<https://sites.google.com/d/1yuBaJZm1NzAvVj1XOU9nUufwjdSuR0Dg/p/1qyZdGBmfsvvJDbeasjCKUBHQD-LRE4L/edit>

3. Contextualització de la seqüència didàctica

Aquests exercicis estan pensats per a una classe de 4t d'ESO d'un institut on la majoria de l'alumnat és de classe mitjana i la llengua habitual és el català. En canvi, el castellà l'utilitzen en la classe de castellà i entre ells mateixos parlen català perquè és la seua llengua materna o, en el cas dels alumnes nouvinguts, el van aprendre a l'aula d'acollida i s'han integrat adequadament, almenys a l'hora d'expressar-se oralment en català, perquè escrivint encara és habitual que facin faltes tots dos tipus d'alumnat.

En aquesta aula, són quinze alumnes, dels quals tres són immigrants; dos són d'origen romanès i l'altre és d'origen marroquí. Com s'ha esmentat abans, els alumnes entenen i saben escriure el català, però no coneixen la variació lingüística d'aquest idioma. Per això, s'han ideat una sèrie d'exercicis a partir de diversos poemes, i així l'alumnat, amb

l'escolta i amb l'ajuda del poema escrit pot reforçar dubtes que puguin sorgir amb l'audició.

Els exercicis elaborats per a aquest grup d'alumnes correspondrien al nivell B1 i podria augmentar-ne la dificultat fins a un nivell B2. Per tant, hi hauria els nivells A2, B1 i B2 segons el *Marc Europeu Comú de Referència* (2001). Com s'ha dit anteriorment, s'ha tingut en compte la situació actual de postconfinament i s'ha creat un Google Sites perquè els alumnes puguin fer els exercicis de manera virtual.

Objectius de la proposta didàctica

Després de parlar de la contextualització, cal esmentar els objectius d'aquesta proposta didàctica.

1. Conèixer la variació lingüística del català a partir de les activitats que s'han elaborat.
2. Distingir entre els dos blocs dialectals del català i, a grans trets, els subdialectes.
3. Conèixer les terminacions morfològiques pròpies dels subdialectes.
4. Aprendre lèxic i vocabulari propis de cada subdialecte.
5. Aprendre les regles ortogràfiques. Concretament, l'accentuació.
6. Motivar l'alumnat envers l'aprenentatge del català a partir de poemes i de cançons reals de diferent procedència geogràfica.
7. Fomentar el treball en equip.
8. Aprendre a elaborar un poema senzill, tot identificant-hi la varietat dialectal.

La següent proposta és un recull de poemes de diversos autors dels territoris de parla catalana, musicats per cantants i cantautors. D'aquesta manera, els alumnes podran aprendre alguns trets de la variació lingüística del nostre territori a l'aula. Aquesta proposta és necessària perquè ensenya d'una manera diferent i divertida (a través del Google Sites) totes les varietats del català. La seua intenció no és que sàpiguen totes les característiques de cada varietat, sinó que en vegin les que els proporcionen les lletres i les cançons.

Relació de la seqüència didàctica amb la normativa oficial

A continuació, apareixen diversos articles del *Real Decreto 1105/2014, de 26 de diciembre, por el que se establece el currículo básico de la Educación Secundaria Obligatoria y del Bachillerato*. Cada un parla d'una part del currículum que apareix en aquest treball. El primer, tracta dels objectius de l'Educació Secundària Obligatoria. El

segon, parla de Organització de quart curs d'Educació Obligatoria. El tercer, parla de l'avaluació final de l'assignatura de Llengua i Literatura específica de cada autonomia que en tingui una. El quart, de l'avaluació de l'assignatura. El cinquè, parla dels continguts, dels criteris d'avaluació i dels estàndards d'aprenentatge avaluable dels diversos blocs. Hi apareixen els criteris de Llengua Castellana i Literatura perquè en aquest Decret s'hi diu que aquests criteris també s'apliquen a les assignatures de llengua cooficial de cada autonomia.

Hi ha diversos articles que tracten diversos temes com l'assignatura o les avaluacions. Per exemple, en l'article 24 del *Real Decreto 1105/2014, de 26 de diciembre, por el que se establece el currículo básico de la Educación Secundaria Obligatoria y del Bachillerato*, BOE núm. 3 § 37 (2015:197) tracten el tema de l'assignatura de Llengua Castellana, però que es pot aplicar a l'assignatura de Llengua i Literatura Cooficial de cada autonomia que en tingui i té com a objectiu desenvolupar la competència comunicativa de l'alumnat. Aquesta assignatura també ha de permetre que l'alumnat pugui desenvolupar-se en qualsevol situació comunicativa.

Els continguts s'organitzen de manera que l'alumne va aprenent de manera ordenada els aprenentatges i també ampliar la seua capacitat de comprensió, l'expressió oral i escrita i l'educació literària. Així doncs, no hi ha un ordre jerarquitzat en l'aprenentatge. L'àmbit de la literatura també organitza l'aprenentatge del seu contingut de manera esglaonada; primer, amb els gèneres literaris després, a poc a poc, amb una visió cronològica des de l'Edat Mitjana fins el segle XX amb l'ajuda de textos significatius.

És important que els alumnes facin lectures lliures de qualsevol obra de la literatura catalana o universal amb l'objectiu que continuïn llegint fins i tot després d'haver acabat l'institut. D'aquesta manera, contribuïm al desenvolupament del pensament crític i serien capaços d'interpretar els significats dels diferents textos. En canvi, en l'article 20 *Real Decreto 1105/2014, de 26 de diciembre, por el que se establece el currículo básico de la Educación Secundaria Obligatoria y del Bachillerato*, BOE núm. 3 § 37 (2015:15), s'hi fa referència a les avaluacions, que serveixen per constatar si l'alumnat ha aconseguit assolir les competències i els objectius de l'etapa en les avaluacions continua i final de la matèria.

4. Estructura i temporització de la proposta didàctica

Aquesta proposta didàctica consta de 12 activitats que es realitzarien en 8 sessions d'una hora i de dues hores respectivament. La majoria d'activitats es realitzen de manera individual, però algunes en parelles o en grup, per exemple, les redaccions. El procés d'avaluació consistiria per una banda, en realitzar les diverses tasques (activitats), l'expressió escrita i l'expressió oral. I per l'altra banda, un examen tipus test sobre aspectes que s'hagin vist en la teoria però en els exercicis no sortirien conceptes que no s'haguessin vist a classe perquè un dels objectius és que aprenguin la variació lingüística de forma dinàmica.

La professora avaluarà l'alumnat seguint els criteris de la rúbrica:

Categories	Assolit	Millorable	No assolit
Expressió escrita	L'alumne no ha comès cap falta; el text està ben cohesionat i totes les idees ben exposades.	L'alumne ha comès algunes faltes; el text presenta certa cohesió a l'hora d'exposar les idees, però no ho aconsegueix completament.	L'alumne té el text ple de faltes; no està gens cohesionat i les idees estan desordenades.
Exposició oral	L'alumne ha fet una exposició perfecta. Ha sabut sintetitzar tota la informació en l'exposició.	L'alumne tot i que no ha sabut sintetitzar tota la informació a l'hora de fer l'exposició i ha comès alguns errors durant l'exposició se n'ha sortit.	L'alumne no ha estat capaç de sintetitzar la informació i durant l'exposició no ha sabut explicar-se correctament.
Ha realitzat totes les tasques	L'alumne ha realitzat totes les tasques correctament.	L'alumne no ha realitzat totes les tasques però s'hi ha esforçat en la seua realització.	L'alumne no ha realitzat cap de les tasques.

La temporització de la seqüència didàctica apareix a continuació. La primera taula correspon a l'horari de l'assignatura Llengua i Literatura Catalanes. I la segona correspon a la temporització de la seqüència didàctica.

Horari					
	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8:00-8:55					
9:00-9:55			Llengua i Literatura Catalanes		

10:00-10:55	Llengua i Literatura Catalanes		Llengua i Literatura Catalanes		
11:00-11:30	Pati				
11:30-12:25					
12:25-13:20					
13:20-14:15					

Estructura de la tasca	Gestió de l'aprenentatge		
	Sessions 55' Durant 8 sessions	Materials didàctics i recursos didàctics	Lloc
Activitat 1. Mapa Conceptual	Primera sessió (dilluns)	Els alumnes poden tenir-lo en paper o sinó poden fer-lo online al Google Sites.	Aula ordinària
En aquesta activitat els alumnes hauran d'elaborar un mapa conceptual.			
Activitat 2. La 1a persona del singular del present d'indicatiu presenta moltes variants (terminació en <i>-o</i> , <i>-e</i> o <i>ø zero</i>). Després d'escollar les tres poesies ompliu els buits amb la forma verbal corresponent. Quines diferències hi veieu?	Primera sessió (dilluns)	Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un ordinador i accés a internet.	Aula ordinària
En aquesta activitat els alumnes a partir d'escollar una audició de tres poemes hauran de seleccionar els morfemes de 1a persona amb el poema corresponent; cal dir que els tres poemes presenten formes diferents, per tant, els alumnes			

coneixeran tres formes d'elaborar-la.			
Activitat 3. Hi ha dos poemes, però han perdut tots els verbs. Per això, heu d'escoltar els àudios i omplir-ne els buits. Després heu d'esbrinar a quin temps verbal pertanyen.	Segona sessió (dimecres)	Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un ordinador i accés a internet.	Aula ordinària
Aquí els alumnes han d'omplir els buits amb totes les formes verbals que hi falten i després han d'anotar quin temps verbal pertany cada forma.			
Activitat 4. El català no es parla igual a tots els llocs; té unes característiques o unes altres depèn de cada territori. A grans trets d'això, en diem variació lingüística. A continuació teniu unes paraules en alguerès, en mallorquí i en català de la franja. Quin és l'equivalent en la vostra llengua materna?	Segona sessió (dimecres)	Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un ordinador i accés a internet.	Aula ordinària
En aquesta activitat els alumnes han de fer una petita reflexió sobre la forma equivalent que fan servir ells i la forma que apareix al poema. De manera que la resposta és lliure.			
Activitat 5. Cada dialecte té trets que el fan distintiu dels altres però a la vegada els enriqueix. A continuació teniu	Segona sessió (dimecres)	Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un	Aula ordinària

unes paraules que volen dir el mateix. A quin dialecte creieu que pertanyen? Per a ajudar-vos podeu mirar el mapa de l'exercici anterior.		ordinador i accés a internet.	
En la següent activitat han de relacionar la forma que apareix a l'activitat amb un dialecte, és a dir, com en l'activitat anterior han de fer una petita reflexió i en aquest cas, entre dues paraules.			
Activitat 6. Les cançons següents han perdut algunes paraules. Escolteu-les i col·loqueu-les al seu lloc.	Segona sessió (dimecres)	Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un ordinador i accés a internet.	Aula ordinària
Aquí els alumnes poden aprendre algunes paraules noves que potser no coneixien ja que n'apareixen de diversos subdialectes però, sobretot practicaràn l'ortografia i l'escriptura.			
Activitat 7. En aquest exercici heu de relacionar les paraules del requadre amb les fotografies adequades i anotar-hi el nom a sota però en sobren dues. Recordeu que totes aquestes paraules han aparegut en els poemes.	Tercera sessió (dilluns)	Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un ordinador i accés a internet.	Aula ordinària
En aquest exercici els alumnes poden aprendre paraules noves perquè algunes són una mica			

específiques d'un subdialecte en concret i això els permetria saber-les tot i que segurament, no les utilitzarien en la seua vida diària.			
<p>Activitat 8. En aquesta activitat heu de relacionar els adjectius amb les fotografies corresponents però n'hi ha tres que no tenen imatge.</p> <p>Fareu dos grups i tots dos tindreu les fotografies i els adjectius, però no tots estaran emparellats només els de l'equip contrari i els del vostre equip les haureu d'endevinar vosaltres.</p>	Tercera sessió (dilluns)	Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un ordinador i accés a internet.	Aula ordinària
Els alumnes han de relacionar els adjectius amb les imatges per això, han de ser capaços d'entendre totes les paraules i també les fotografies.			
<p>Activitat 9. Heu escoltat diversos poemes musicats per cantautors. En parelles trieu-ne un, busqueu informació i redacteu una breu biografia (d'unes 10 línies) sobre el que recollit. Després de redactar la informació que heu trobat heu d'explicar-la oralment a la resta de companys.</p>	Quarta sessió (dimecres)	Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitarien un ordinador i accés a internet.	Aula ordinària
En aquesta activitat els alumnes han de ser capaços de llegir un			

<p>text i poder triar la informació més important per a redactar-ne una breu biografia. També cal destacar que hauran de treballar en parelles i hauran de posar-se d'acord. Això vol dir que hauran d'interactuar amb altres persones i intercanviar opinions i arguments. I per últim, hauran de fer una exposició oral que els permetrà desenvolupar el llenguatge oral i les seues habilitats personals a l'hora d'expressar-se en públic.</p>			
<p>Activitat 10. Després d'haver escoltat els poemes musicats, heu buscat informació sobre els cantautors. En parelles trieu-ne un i busqueu informació i redacteu una breu biografia (d'unes 10 línies) sobre el que heu escollit. Després de redactar la informació que heu trobat heu d'explicar-la oralment a la resta de companys.</p>	<p>Cinquena sessió (dilluns) i sisena sessió (dimecres)</p>	<p>Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un ordinador i accés a internet.</p>	<p>Aula ordinària</p>
<p>Aquesta activitat és similar a l'activitat anterior, per tant, els objectius seran els mateixos però ara hauran d'escriure sobre els autors dels poemes.</p>			
<p>Activitat 11. Durant les activitats heu treballat diversos poemes i en alguns hi apareixen</p>	<p>Sisena sessió (dimecres) i</p>	<p>Els alumnes poden fer-lo online de manera que</p>	<p>Aula ordinària</p>

<p>noms geogràfics de cada lloc. En grups de tres busqueu pel Google Earth tres d'aquests llocs i trieu la informació més adient per a fer una breu redacció d'unes 10 línies. Després haureu de fer una exposició a l'aula.</p> <p>Després de dividir-vos i triar quins llocs voleu descriure heu d'ajuntar-vos amb els altres membres que tenen el mateix lloc que vosaltres i busqueu la informació i redacteu-ho conjuntament. Finalment, torneu al vostre grup d'origen i amb el Google Earth i la redacció que heu elaborat heu d'explicar-los-hi.</p>	<p>setena sessió (dilluns)</p>	<p>necessitaran un ordinador i accés a internet.</p>	
<p>És similar a les activitats anteriors però en aquest cas, els alumnes han de triar un lloc i després buscar els altres companys que tenen el mateix lloc així doncs, hauran de fer un puzzle d'Aronson per a seleccionar la informació que explicaran en forma d'exposició als seus companys de grup. Hauran de vigilar que el text que elaborin estigui correctament escrit.</p>			

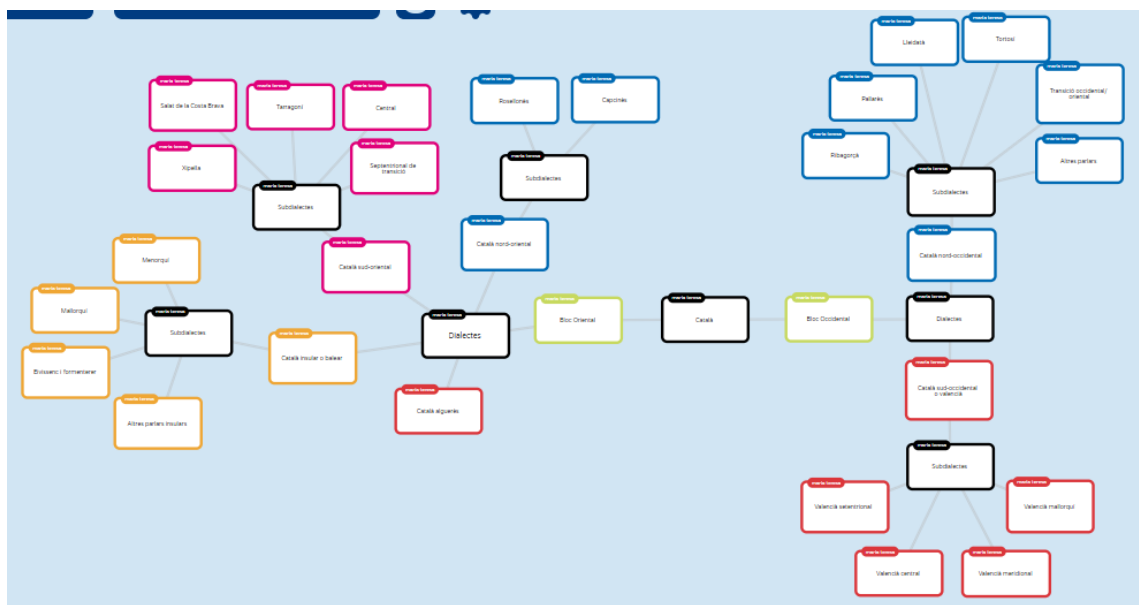
<p>Activitat 12. TASCA FINAL.</p> <p>A partir de les característiques que heu vist d'alguns dels subdialectes dividiu-vos en grups i elaboreu un poema. Si podeu busqueu una melodia que l'acompanyi.</p>	<p>Vuitena sessió (dimecres)</p>	<p>Els alumnes poden fer-lo online de manera que necessitaran un ordinador i accés a internet.</p>	<p>Aula ordinària</p>
<p>En aquesta última tasca els alumnes hauran de tindre en compte les característiques que han après en totes les activitats anteriors i hauran d'elaborar un poema. Però per a facilitar-los l'elaboració hauran de fer-lo en parelles i també hauran d'analitzar les característiques del subdialecte que hagin triat i incloure les característiques que decideixin (i hauran de respectar) entre tots els membres.</p>			

5. Activitats. Proposta dels exercicis en un Google Sites

Aquí teniu l'enllaç del Google Sites:
<https://sites.google.com/d/1yuBaJZm1NzAvVj1XOU9nUufwjdSuR0Dg/p/1qyZdGBmfsvvJDbeasjCKUBHQD-LRE4L/edit>

A continuació apareixen els exercicis que s'han elaborat per a la proposta didàctica.

Activitat 1. Mapa conceptual

Activitat 2. La 1a persona del singular del present d'indicatiu presenta moltes varietats (terminació en *-o*, *-e* o *Ø zero*). Després d'escoltar les tres poesies ompliu els buits amb la forma verbal corresponent. Quines diferències hi veieu?

<https://www.youtube.com/watch?v=hRAg5oHDAZ4> *Barca* d'Artur Bladé interpretada per Jesús Fusté
<https://www.youtube.com/watch?v=0vptRGgWwCE> *Almablava* de Franca Masu interpretada per ella mateixa
<https://www.youtube.com/watch?v=KbyGUNTvQXs> *Els amants* de Vicent Andrés Estellés interpretat per Ovidi Montllor

BARCA	ALMABLAVA	ELS AMANTS
<p>Barca sense rem ni timó ni vela, la ciutat em pren, la ciutat em deixa.</p> <p>Rutes de la mar els carrers que tenen cales de poc fons i platges serenes. tots els camins, les drecceres, els senyals del temps, els fars que s'encenen, la calma dels ports plens de llums vermells, tots els mariners i les marineres... Jo que ho conec tot a mi no em coneixen! per la ciutat</p>	<p>Oh, mar atzur, per què t'olvides la distància Que m'ha ferit lo cor sense més esperança? Me al tou costat, t'..... lo sou retorn i ja una flama viva, que crema al sou record. Oh, mar atzur, per què quan ha baixat la tarda, t'acostes al meu cos, sense besar-me els llavis, sense besar la pell, banyar les mies mans...</p> <p>No m'acariciaràs també si que jo t'..... . Quan tota la ciutat somia la nit, l'oblit, jo a la costera una pregària per tu.</p>	<p><i>La carn vol carn</i> (Ausiàs March)</p> <p>No hi havia a València dos amants com nosaltres. Feroçment ens amàvem del matí a la nit. Tot ho mentre vas estenenent la roba. Han passat anys, molt anys; han passat moltes coses. De sobte encara em pren aquell vent o l'amor i rodolem per terra entre abraços i besos. No comprenem l'amor com un costum amable, com un costum pacífic de compliment i teles (i que ens perdone el cast senyor López-Picó).</p>

<p>sense gaire pressa, tot sol i en la pena; no cap senyal ni bandera, estibat només de tedi i desesma, llast de pensaments i cosa baldera.</p> <p>..... altres vaixells que van a la seva, quan troben el port algú ja els espera; tots van endavant, jo endarrera... (No arribaré mai a la terra meva?)</p> <p>Barca sense rem ni timó ni vela, la ciutat em pren, la ciutat em deixa.</p> <p>Artur Bladé</p>	<p>I tu te'n vas, t'....., tu te'n vas, t'....., tu te'n vas, espera- me... Aquí t'..... mentres me i va fugint lo dia. Oh, mar atzur, per què Me deixes les distàncies?</p> <p>Rest a l'olor d'atzur sobre la pell cansada. Agafa-te els records, retorna, mar atzur, que m'..... sola anomenant la bellesa, a la naturalesa, que era del meu amor feliç, que s'esvaneix com en un somni tan antic, de vida.</p> <p>Franca Masu</p>	<p>Es desperta, de sobte, com un vell huracà, i ens tomba en terra els dos, ens ajunta, ens empeny. Jo desitjava, a voltes, un amor educat i en marxa el tocadiscos, negligentment besant-te, ara un muscle i després el peçó d'una orella. El nostre amor és un amor brusc i salvatge i tenim l'enyorança amarga de la terra, d'anar a rebolcons entre besos i arraps. Què voleu que hi faci! Elemental, ja ho sé. Ignorem el Petrarca i ignorem moltes coses. Les Estances de Riba i les Rimas de Bécquer. Després, tombats en terra de qualsevol manera, compretem que som bàrbars, i que això no deu ser, que no estem en l'edat, i tot això i allò. No hi havia a València dos amants com nosaltres, car d'amants com nosaltres en son parits ben pocs.</p> <p>Vicent Andrés Estellés</p>
---	--	--

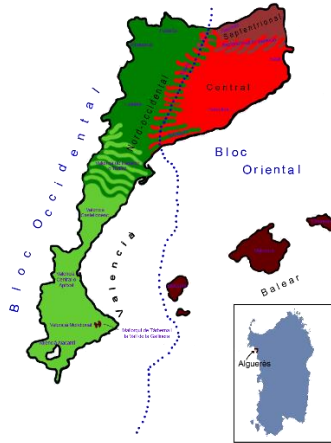
Activitat 3. Hi ha dos poemes, però han perdut tots els verbs. Per això, heu d'escoltar els àudios i omplir-ne els buits. Després heu d'esbrinar a quin temps verbal pertanyen.

Enllaços: *Els amants* <https://www.youtube.com/watch?v=KbyGUNTvQXs> per Ovidi Montllor
El mariner <https://www.youtube.com/watch?v=z-MGGEMbMfM> per Josep Tero

ELS AMANTS	EL MARINER
<p><i>La carn vol carn</i> (Ausiàs March)</p> <p>No hi a València dos amants com nosaltres. Feroçment ens del matí a la nit. Tot ho mentre la roba. anys, molt anys; moltes coses. De sobte encara em aquell vent o l'amor i per terra entre abraços i besos. No l'amor com un costum amable, com un costum pacífic de compliment i teles</p>	<p>Quant de temps que -dies i setmanes- que Madhu al moll la barca, amb l'estiba a punt, i que si ell me la, jo l'..... amb cent rems alats i cinc veles blanques.</p> <p>No pas</p>

<p>(i que ens el cast senyor López-Picó). , de sobte, com un vell huracà, i ens en terra els dos, ens, ens Jo, a voltes, un amor educat i en marxa el tocadiscos, negligentment- te, ara un muscle i després el peçó d'una orella. El nostre amor un amor brusc i salvatge i l'enyorança amarga de la terra, d'..... a rebolcons entre besos i arraps. Què que hi! Elemental, ja ho el Petrarca i moltes coses. Les Estances de Riba i les Rimas de Bécquer. Després, en terra de qualsevol manera, que bàrbars, i que això no, que no en l'edat, i tot això i allò. No a València dos amants com nosaltres, car d'amants com nosaltres en parits ben pocs.</p> <p>Vicent Andrés Estellés</p>	<p>a mercats ni a tràfecs; perquè lluny jo hi l'illa de les fades: l'..... set mars, tretze rius l'..... . Però, en ton racó, tu no, mare, que jo no com Ramatxandra, que tants anys a a casa</p> <p>..... com el rei d'aquella rondalla i, al vaixell, tot el que m'hi També el meu amic jo vull-me'n. I al lluny l'illa de les fades: l'..... set mars, tretze rius l'..... .</p> <p>..... vela en que l'alba. Al migdia quan tu -te, nosaltres ja a un altre reialme. el gual, la plana; en el sol, ja ens a casa.</p> <p>De tol el que, te'n contalla, perquè lluny jo hi l'illa de les fades: l'..... set mars, tretze rius l'..... . Però, en ton racó, tu no, mare, que jo no com Ramatxandra, que tants anys a a casa.</p> <p>Clementina Arderiu</p>
--	---

Activitat 4. El català no es parla igual a tots els llocs; té unes característiques o unes altres depèn de cada territori. A grans trets d'això, en diem variació lingüística. A continuació teniu unes paraules en alguerès, en mallorquí i en català de la franja. Quin és l'equivalent en la vostra llengua materna? Per entendre-ho una mica més, a continuació teniu un mapa on apareixen totes les zones on es parla català.

Vocabulari	
Costera:	Costa de la marina, del riu, de la muntanya. (La marina és el mar)
Fontanella:	Font petita
Testa:	Cap
Rel:	Arrel

Paraules	
Atzur	Alguerès
Costera	Alguerès
Fontanella	Mallorquí
Testa	Mallorquí
Aucell	Mallorquí
Rel	Mallorquí
Oratge	Mallorquí
Delit	Mallorquí
Roïns	Català de la Franja

Adreça de consulta: <http://www.alguerès.net/default.aspx>
<https://dlc.iec.cat/>
<http://www.avl.gva.es/lexicval/>

Activitat 5. Cada dialecte té trets que el fan distintiu dels altres però a la vegada els enriqueix. A continuació teniu unes paraules que volen dir el mateix. A quin dialecte creieu que pertanyen? Per a ajudar-vos podeu mirar el mapa de l'exercici anterior.

Paraules
Atzur

Activitat 6. Les cançons següents han perdut algunes paraules. Escolteu-les i col·loqueu-les al seu lloc.

Es camió d'Algaida https://www.youtube.com/watch?v=8b_DjbP6UHs per Biel Majoral
El mariner <https://www.youtube.com/watch?v=z-MGGEbMfM> per Josep Tero
La ciutat llunyana <https://www.youtube.com/watch?v=MYEqDUPVS4A> per Meritxell Gené
Qui trista que és la tarda <https://www.youtube.com/watch?v=CheteZlhbRg> per Claudia Crabuzza i Claudio Gabriel Sanna
La Barca <https://www.youtube.com/watch?v=hRAg5oHDAZ4> per Jesús Fusté

ES CAMIÓ D'ALGAIDA	EL MARINER	LA CIUTAT LLUNYANA
<p>Qui està que es pengi que avui són Es camion d'Algaida diu que està en entrar dins Palma tothom l'apunta amb dit, val-t'aci't en quebrat jo que hi havia posat es pocs doblers tenia ara amb una diu que quebrat, diu que ha quebrat. Més de mil pessetes diu que té de i ara amaga es benefici es paper d'en manetes Si registrat govern amb escriptura és ben segur per doblers cap tocat Diu: si me voleu citar ara d'apurat es pocs doblers que ha es misser menjarà Es camion diu que està empegueït en entrar dins Palma l'apunta amb so dit Val-t'aci't, val-t'aci't en es que hi havia posat pocs doblers que tenia ara una picardia diu ha quebrat, diu ha quebrat.</p> <p>Llorenç Capellà</p>	<p>..... de temps que fa -dies i setmanes- que Madhu al moll la barca , amb a punt, i branda que branda. si ell la deixés, jo amb rems alats i veles blanques.</p> <p>No pas a mercats ni a ; lluny jo hi sé l'illa de les : set mars, rius l'amaren. Però, en racó, tu no , mare, que jo no faré com Ramatxandra, que trigà anys a tornar a casa</p> <p>..... com el rei d'aquella i duré, al , tot el que m'hi També el meu vull emmenar-me'n. I al cercarem de les fades: l'enronden set , tretze rius</p> <p>Farem vela en que l'alba. Al quan tu estaràs , serem</p>	<p>Ara que el potent de les aterra la d'ideals que bastir, entre runes de colgats, més de terra, Pàtria, guarda'ns: –la terra no sabrà mai Entre crits estranys, que la veu pura ens parli. Ja no ens queda cap més consol que creure i la nova arquitectura amb braços més lliures puguin el teu Qui oblidar la ciutat que s'enfonsa! Més , més lliure, una altra , potser, que ens envia, per d'aquest temps , d'aire i de fe. La d'una veu de que de torres s'allarga camins, i el cor, i escalfa els peus dels</p> <p>Màrius Torres</p>

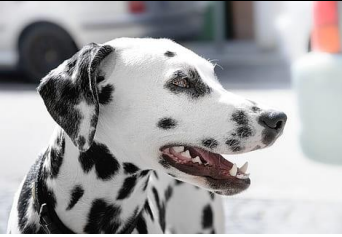

	<p>ja a un altre el gual, la plana; en pondre's el , ja tindrà a casa.</p> <p>De tol el que vist, te'n contalla, perquè lluny jo ... sé l'illa les fades: l'enronden mars, tretze rius , en ton racó, tu no ploris, , que jo no féu Ramatxandra, que trigà tants tornar casa.</p> <p>Clementina Arderiu</p>	
<p>QUI TRISTA QUE ÉS LA TARDA</p> <p>L'Alguer mare de falda, de t'he deixada la mia és nada, qui trista que la tarda.</p> <p>La veu dels , lo ... del campanil, lo de mil colors, fa gentil.</p> <p>..... meu sentiment malaltia a de la mia gent no en harmonia.</p> <p>Als braços de l'Alguer jo de tornar, la gent del meu jo vull tota</p> <p>..... mare de gran falda, de quan deixada la mia genia hi nada, trista que és la tarda, qui trista que és la , qui trista és la tarda...</p> <p>Pino Piras</p>	<p>BARCA</p> <p>Barca sense ni timó ni vela, la ciutat em , la ciutat em Rutes de la mar els que tenen cales de poc i serenes. tots els camins, conec les , els del temps, els fars que s'encenen, la calma dels plens de llums , tots els mariners i les marineres...</p> <p>Jo que conec tot a mi no coneixen! Vaig per la ciutat sense gaire , tot sol i en sento la pena; no cap senyal ni porto , només de tedi i , de pensaments i cosa baldera. Veig altres que a la seva, quan el port algú els espera; tots van , jo vaig (No arribaré mai a la terra meva?) Barca sense rem ni ni vela,</p>	

	la ciutat pren, la ciutat deixa.	
	Artur Bladé	

Activitat 7. En aquest exercici, heu de relacionar les paraules del requadre amb les fotografies adequades i anotar-hi el nom a sota però en sobren dues. Recordeu que totes aquestes paraules han aparegut en els poemes.

Estel	brossa	trastos	gos	doblers	atupar	fontanella	rel	iaios	frígola	motles
carreró	abraços	roig	espelmes	barca	nues	campanil				

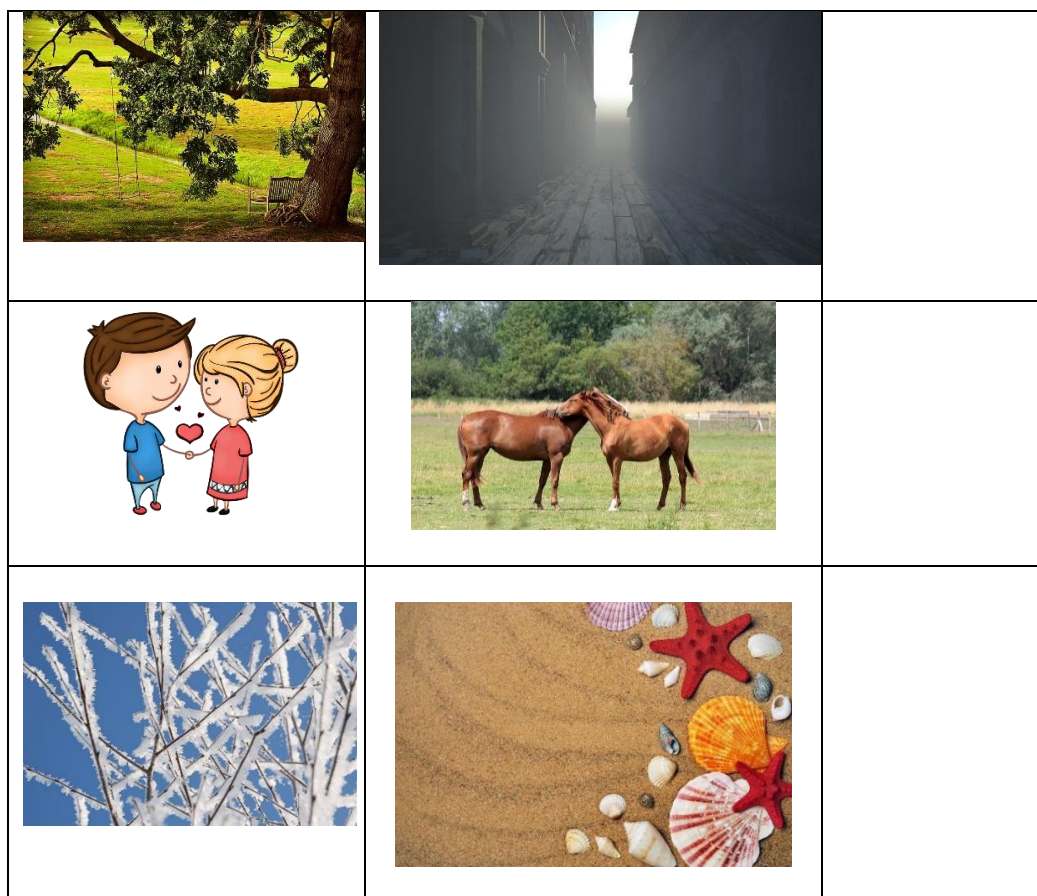
		
		
		
		

Activitat 8. En aquesta activitat heu de relacionar els adjectius amb les fotografies corresponents però aneu amb compte perquè n'hi ha tres que no tenen imatge. Fareu dos grups i tots dos tindreu les fotografies i els adjectius, però no tots estaran emparellats només els de l'equip contrari i els del vostre equip les haureu d'endevinar les vostres.

Vermell	fantasmal	pàl·lid	gelada	vencedor	marina
Poderós	ardent	deshabitat	gentil	salada	amable
				pacífic	

Activitat 9. Heu escoltat diversos poemes musicats per cantautors. En parelles trieu-ne un, busqueu informació i redacteu una breu biografia (d'unes 10 línies) sobre el que heu escollit. Després de redactar la informació que heu trobat heu d'explicar-la oralment a la resta de companys.

Franca Masu	Maria del Mar Bonet	Jordi Barre	Claudia Crabuzza i
Claudio Gabriel Sanna	Ovidi4 i Rusó Sala		Gisela Bellsolà
	Jesús Fusté	Ovidi Montllor	

Activitat 10. Després d'haver escoltat els poemes musicats, heu buscat informació sobre els cantautors. En parelles trieu-ne un, busqueu informació i redacteu una breu biografia (d'unes 10 línies) sobre el que heu escollit. Després de redactar la informació que heu trobat heu d'explicar-la oralment a la resta de companys.

Franca Masu	Miquel Costa i Llobera	Màrius Torres	Jordi-Pere Cerdà
Pino Piras	Desideri Lombarte	Maria-Mercè Marçal	Artur Bladé
Vicent Andrés Estellés	Clementina Arderiu	Llorenç Capella	

Activitat 11. Durant les activitats, heu treballat diversos poemes i en alguns hi apareixien nom geogràfics de cada lloc. En grups de tres busqueu pel Google Earth tres d'aquest llocs i trieu la informació més adient per a fer una breu redacció d'unes 10 línies. Després haureu de fer una exposició a l'aula.

Després de dividir-vos i triar quins llocs voleu descriure heu d'ajuntar-vos amb els altres membres que tenen el mateix lloc que vosaltres i busqueu la informació i redacteu-ho conjuntament. Finalment, torneu al vostre grup d'origen i amb el Google Earth i la redacció que heu elaborat heu d'explicar-los-hi.

L'Alguer	Perpinyà	El Castellet	El castell dels reis de Mallorca
	Palma	Rosselló	Algaida
		València	

A continuació teniu una taula per a poder localitzar les paraules en cada poema.

POEMA	LLOC
<i>Qui trista que és la tarda</i>	L'Alguer
<i>Canta Perpinyà</i>	Perpinyà, el Castellet, el Castell dels Reis de Mallorca, Rosselló
<i>Es camió d'Algaida</i>	Algaida, Palma
<i>Els amants</i>	València
<i>La vida sense tu</i>	València, Mercat Central

Activitat 12. TASCA FINAL. A partir de les característiques que heu vist d'alguns dels subdialectes, dividiu-vos en grups i elaboreu un poema. Si podeu, busqueu una melodia que l'acompanyi.

6. Conclusions

Tot i que hem elaborat aquesta proposta didàctica pensada per a un grup de 4t d'ESO, no l'hem poguda implementar per les circumstàncies actuals. Per tant, no hem pogut avaluar els resultats de l'aplicació de la proposta. Tanmateix, sí que hem pogut extreure algunes conclusions i idees d'ampliació.

La intenció d'aquesta proposta didàctica no era que aprenguessin totes i cada una de les característiques perquè fossin capaços d'utilitzar-les i memoritzar-les; només coneixent algunes de les característiques n'hi havia prou ja que un dels objectius és que els alumnes coneguin la riquesa de la nostra llengua perquè els pot fer comprendre la seua importància i sobretot valorar-ne l'ús.

Tot i que la finalitat és apropar la variació lingüística del català, ha estat difícil escollir quines característiques havien d'aparèixer en aquesta seqüència didàctica perquè depenien dels poemes que s'havien triat, és a dir, a partir de les característiques que apareixien en els poemes, s'elaboraven els exercicis de manera que eren molt limitats.

Per això, un aspecte millorable d'aquesta proposta és la introducció de més poemes per poder elaborar més exercicis per al treball de més característiques del català. Així, els alumnes aprendrien altres singularitats de l'idioma. Llavors, s'hi haurien de dedicar més hores, s'hauria de reestructurar tot el calendari de l'assignatura per introduir-hi aquesta ampliació de la seqüència didàctica i la resta de continguts de l'assignatura.

També seria interessant que els alumnes poguessin conèixer alguna persona de diferents punts de la geografia dels territoris de parla catalana i escoltessin ells mateixos algunes de les característiques del subdialecte. De passada, seria interessant que coneguessin la realitat de cada una perquè variaran entre elles. Fins i tot podria organitzar-se un viatge de final de curs de l'assignatura de català a un dels llocs proposats que estiguessin relacionats amb la variació lingüística, per exemple l'Alguer, Perpinyà, València, Barcelona o altres pobles o ciutats.

Hem volgut fer amè l'aprenentatge dels dialectes del català, tot aprofitant el pretext per treballar altres aspectes de l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes com són la competència cultural (específicament poemes i cançons en català) i la competència lingüística específica de l'oralitat (pronúncia i prosòdia). Finalment, des de l'enfocament discursiu del treball de l'expressió escrita, hem volgut conduir als alumnes a l'elaboració d'una tasca final com és un poema, concretament el gènere textual que s'ha treballat al llarg de tota la proposta.

Ensenyar-los-ho a partir de poemes i no amb el llibre fa que l'aprenentatge sigui més dinàmic i diferent del que estan acostumats a fer amb el llibre, alhora que és una manera de motivar-los a estudiar o a continuar estudiant perquè pot fer-se divertit. En aquest TFM, només hem volgut oferir un potencial exemple de proposta didàctica de treball de la llengua mitjançant la literatura i la música, específicament la qüestió de la dialectologia, a partir de poemes musicats, en un grup de 4t d'ESO.

Tanmateix, defensem la importància d'elaborar seqüències didàctiques d'aquest tipus en tots els nivells de l'ensenyament de llengües, tot adaptant els materials reals de la cultura que s'estudia als objectius curriculars i al perfil de l'alumnat en qüestió.

Tanmateix, no sempre és fàcil fer encaixar la tria de poemes amb els objectius curriculars que necessitem ensenyar i avaluar en cada context d'aprenentatge. Així mateix, l'èxit de la proposta raurà en els coneixements culturals i la creativitat del professor perquè sigui capaç de dissenyar una tasca òptima, és a dir, ajustada als objectius curriculars i a l'avaluació, valuosa des del punt de vista cultural i atractiva per a l'alumnat. El fet de fer servir un disseny web permet que les activitats de la seqüència es presentés de manera coherent, àgil i atractiva, més que no si estigueren presentades en un document escrit físic.

Cridar l'atenció de l'alumnat és vital per aconseguir que la seqüència didàctica es pugui dur a terme a l'aula. Per tant, s'haurien d'elaborar activitats entretingudes i innovadores com les propostes que s'han esmentat en la introducció. Una altra opció seria parlar de diversos temes que poden interessar a l'alumnat com en l'article de Sergi Santjoan. O bé, com en l'article de Núria Garriga i Pujol, explicar que els alumnes canten entre tots per aprendre'n la lletra i després han de fer diversos exercicis relacionats amb els sons vocàlics o el vocabulari.

Aquestes activitats s'elaborarien a partir del treball per projectes, és a dir, a partir de les seqüències didàctiques que en aquest cas s'ajusten al treball. Per últim, també és important esmentar la importància de la forma d'avaluació perquè, encara que la proposta didàctica sembli un conjunt d'activitats per a passar l'estona a l'aula, també és important dissenyar una avaluació clara i exhaustiva per comprovar si els alumnes han assolit els coneixements que s'hi pretenia.

7. Bibliografia

Adell, Joan-Elies. *La tercera illa. Poesia catalana de l'Alguer (1945-2013)*. Barcelona: Saldonar (2013)

Bellsolà, Gisela (1979). *Cada somni*. Dins l'àlbum *Salut amb la poesia*. Discogràfica Publi Son. Enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=uSIBiQTxsc0>

Bladé, Artur. *Barca. Versos de la guerra i de l'exili*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat (2007)

Bordons, Glòria i Casals, Albert. *Poesia, música i escola... un triangle sonor*. (2012)

Camps, Anna i Colomer, Teresa. *L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua i la literatura en l'educació secundària* (1998)

Garriga i Pujol, Núria. (2008-2009). *L'aprenentatge de la llengua a través de la cançó* (Llicència d'estudis Modalitat B). Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Juan, Antonio Daniel. García, Isabel Maria. *Las canciones como herramientas pedagógicas para la enseñanza del inglés en la Educación Primaria* (2016)

Marc Europeu Comú de Referència (2001)

Masu, Franca. *Almablava*. Dintre de *La tercera illa. Poesia catalana de l'Alguer (1945-2013)*. Barcelona: Saldonar (2013)

Piras, Pino. *Qui trista que és la tarda*. Dintre de *La tercera illa. Poesia catalana de l'Alguer (1945-2013)*. Barcelona: Saldonar (2013)

Real Decreto 1105/2014, de 26 de diciembre, por el que se establece el currículo básico de la Educación Secundaria Obligatoria y del Bachillerato, BOE núm. 3 § 37 (2015)

Santjoan, Sergi. *Sessions de conversa a través de la música. Les cançons catalanes que han fet història per aprendre català. Llengua i ús: revista tècnica de política lingüística*, [en línia], 2005, Núm. 33, p. 47-51, <https://www.raco.cat/index.php/LlenguaUs/article/view/128218>

Santolària, Alícia. *La secuencia didáctica: un instrumento para escribir textos en Educación Infantil. Didáctica*. (2019), Núm, 31, p. 285-301. Ediciones complutense General

<https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html> Optimot

<https://dlc.iec.cat/> Diccionari DIEC2 de l'institut d'estudis Catalans

<http://www.avl.gva.es/lexicval/> Diccionari normatiu valencià de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

<http://www.algueres.net/> Diccionari de Algueres

<https://dcvb.iec.cat/> Diccionari català-valencià-balear

<https://www.enciclopedia.cat/> Enciclopèdia.cat

Específica

La lletra dels poemes i l'article *Poesia i cançó* que apareixen a continuació i la música s'ha tret del següent enllaç www.musicadepoetes.cat

Andrés Estellés, Vicent. *Els amants*

Arderiu, Clementina. *El mariner*
Capellà, Llorenç. *Es camió d'Algaida*
Cerdà, Jordi-Pere. *Cada somni*
Costa i Llobera, Miquel. *El pi de Formentor*
Marçal, Maria Mercè. *Cançó de fer camí*
Torres, Màrius. *La ciutat Llunyana*
Poesia i cançó

En canvi, els poemes amb els vídeos que apareixen a continuació s'han utilitzat per a l'àudio.

Bonet, Maria del Mar (1981). *El pi de Formentor*. Dins l'àlbum *Jardí tancat*. Discogràfica Ariola. Enllaç https://www.youtube.com/watch?v=F_YrcR4eqfk

Fusté, Jesús (2008). *La Barca*. Dins l'àlbum *Lletres d'aigua*. Discogràfica DiscMedi/Blau. Enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=hRAg5oHDAZ4>

Gené, Meritxell (2013). *La ciutat llunyana*. Dins l'àlbum *Així t'escau la melangia*. Discogràfica Khlamor. Enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=MYEqDUPVS4A>

Majoral, Biel (2000). *Es camió d'Algaida*. Dins l'àlbum *Temps, temps, temps*. Discogràfica Blau/ DiscMedi. Enllaç https://www.youtube.com/watch?v=8b_DjbP6UHs

Masu, Franca (2013). *Almablava*. Dins l'àlbum *Almablava*. Discogràfica World Village. Enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=0vptRGgWwCE>

Montllor, Ovidi (1974). *Els amants*. Dins l'àlbum *A Alcoi*. Discogràfica Edigsa. Enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=KbyGUNtVqXs>

Sala, Rusó i Ovidi4 (2015). *Cançó de fer camí*. Dins l'àlbum *Fil de coure*. Discogràfica Microscopi. Enllaç <http://www.musicadepoetes.cat/titol?autor=140&titol=2123>

Sanna, Claudio Gabriel i Crabuzza, Claudia (2010). *Qui trista que és la tarda*. Dins l'àlbum *Un home de país*. Discogràfica Tronos. Enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=CheteZlhbRg>

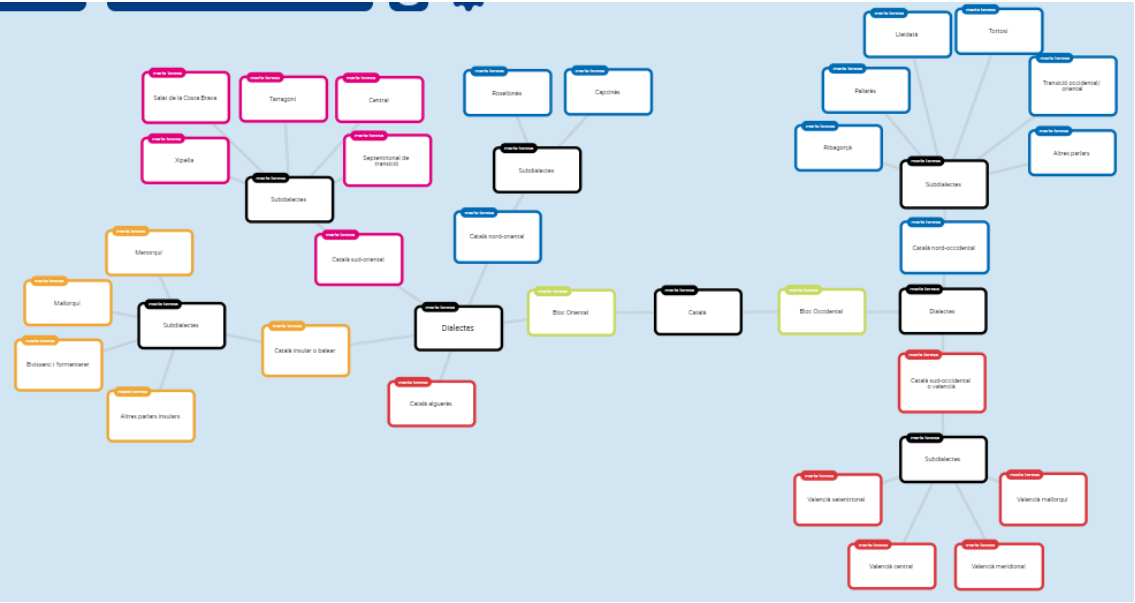
Tero, Josep (1986). *El mariner*. Dins l'àlbum *Batecs d'ocells*. Discogràfica Picap. Enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=z-MGGEMbMfM>

Les fotografies que s’han utilitzat per a l’elaboració dels exercicis s’han extret de la web de Pixabay i la resta de Google fotografies tenint en compte els drets d’autor.

8. Annexos

Solucionari

Activitat 1. Mapa conceptual

Activitat 2. La 1a persona del singular del present d’indicatiu presenta moltes varietats (terminació en -o, -e o \emptyset zero). Després d’escoltar les tres poesies ompliu els buits amb la forma verbal corresponent. Quines diferències hi veieu?

<https://www.youtube.com/watch?v=hRag5oHDAZ4> Barca d’Artur Bladé interpretada per Jesús Fusté
<https://www.youtube.com/watch?v=0vptRGgWwCE> Almablava de Franca Masu interpretada per ella mateixa
<https://www.youtube.com/watch?v=KbyGUNtVqXs> Els amants de Vicent Andrés Estellés interpretat per Ovidi Montllor

BARCA	ALMABLAVA	ELS AMANTS
Barca sense rem ni timó ni vela, la ciutat em pren, la ciutat em deixa. Rutes de la mar els carrers que tenen cales de poc fons i platges serenes. Sé tots els camins,	Oh, mar atzur, per què t’olvides la distància Que m’ha ferit lo cor sense més esperança? Me pos al tou costat, t’ implor lo sou retorn i ja sent una flama viva, que crema al sou record. Oh, mar atzur, per què quan ha baixat la tarda,	<i>La carn vol carn</i> (Ausiàs March) No hi havia a València dos amants com nosaltres. Feroçment ens amàvem del matí a la nit. Tot ho recorde mentre vas estenent la roba.

<p>conec les dreces, els senyals del temps, els fars que s'encenen, la calma dels ports plens de llums vermells, tots els mariners i les marineres... Jo que ho conec tot a mi no em coneixen!</p> <p>Vaig per la ciutat sense gaire pressa, navego tot sol i en sento la pena; no faig cap senyal ni porto bandera, estibat només de tedi i desesma, llast de pensaments i cosa baldera.</p> <p>Veig altres vaixells que van a la seva, quan troben el port algú ja els espera; tots van endavant, jo vaig endarrera... (No arribaré mai a la terra meva?) Barca sense rem ni timó ni vela, la ciutat em pren, la ciutat em deixa.</p> <p>Artur Bladé</p>	<p>t'acostes al meu cos, sense besar-me els llavis, sense besar la pell, banyar les mies mans...</p> <p>No m'acariciaràs també si jur que jo t'estim. Quan tota la ciutat somia la nit, l'oblit, jo cant a la costera una pregària per tu.</p> <p>I tu te'n vas, t'enyor, tu te'n vas, t'estim, tu te'n vas, espera- me... Aquí t'invoc mentre me perd i va fugint lo dia. Oh, mar atzur, per què Me deixes les distàncies?</p> <p>Resta l'olor d'atzur sobre la pell cansada. Agafa-te els records, retorna, mar atzur, que m'imagin sola anomenant la bellesa, a la naturalesa, que era del meu amor feliç, que s'esvaeix com en un somni tan antic, de vida.</p> <p>Franca Masu</p>	<p>Han passat anys, molt anys; han passat moltes coses. De sobte encara em pren aquell vent o l'amor i rodolem per terra entre abraços i besos. No comprenem l'amor com un costum amable, com un costum pacífic de compliment i teles (i que ens perdone el cast senyor López-Picó). Es desperta, de sobte, com un vell huracà, i ens tomba en terra els dos, ens ajunta, ens empeny. Jo desitjava, a voltes, un amor educat i en marxa el tocadiscos, negligentment besant-te, ara un muscle i després el peçó d'una orella. El nostre amor és un amor brusc i salvatge i tenim l'enyorança amarga de la terra, d'anar a rebolcons entre besos i arraps. Què voleu que hi faça! Elemental, ja ho sé. Ignorem el Petrarca i ignorem moltes coses. Les Estances de Riba i les Rimas de Bécquer. Després, tombats en terra de qualsevol manera, comprenem que som bàrbars, i que això no deu ser, que no estem en l'edat, i tot això i allò. No hi havia a València dos amants com nosaltres, car d'amants com nosaltres en son parits ben pocs.</p> <p>Vicent Andrés Estellés</p>
--	--	--

En el poema d'Artur Bladé titulat *Barca* apareixen set formes verbals en 1a persona del singular del present d'indicatiu. D'aquestes set, tres, presenten diverses formes, concretament, tres. Una amb -e pròpia del subdialecte valencià; en -o que correspondria al català del Principat i l'última que no té desinència Ø, pròpia dels subdialectes balear i alguerès. En aquest cas, el poema està escrit en la variant algueresa.

En el cas del segon poema, escrit per Franca Masu, dels vuit verbs tots presenten la forma pròpia de l'alguerès, amb desinència Ø. Però, també tenen les altres formes esmentades anteriorment amb -e i -o.

Per últim, en el cas del tercer poema, escrit per Vicent Andrés Estellés l'única forma verbal que hi apareix del present d'indicatiu, correspon a la desinència amb -e pròpia del valencià però, també té les altres formes acabades amb -o i Ø.

Activitat 3. Hi ha dos poemes, però han perdut tots els verbs. Per això, heu d'escoltar els àudios i omplir-ne els buits. Després heu d'esbrinar a quin temps verbal pertanyen.

Enllaços: *Els amants* <https://www.youtube.com/watch?v=KbyGUNTvQXs> per Ovidi Montllor
El mariner <https://www.youtube.com/watch?v=z-MGGEMbMfM> per Josep Tero

ELS AMANTS	EL MARINER
<p><i>La carn vol carn</i> (Ausiàs March)</p> <p>No hi havia a València dos amants com nosaltres. Feroçment ens amàvem del matí a la nit. Tot ho recorde mentre vas estenent la roba. Han passat anys, molt anys; han passat moltes coses. De sobte encara em pren aquell vent o l'amor i rodolem per terra entre abraços i besos. No comprenem l'amor com un costum amable, com un costum pacífic de compliment i teles (i que ens perdone el cast senyor López-Picó). Es desperta, de sobte, com un vell huracà, i ens tomba en terra els dos, ens ajunta, ens empeny. Jo desitjava, a voltes, un amor educat i en marxa el tocadiscos, negligentment besant-te, ara un muscle i després el peçó d'una orella. El nostre amor és un amor brusc i salvatge i tenim l'enyorança amarga de la terra, d'anar a rebolcons entre besos i arraps. Què voleu que hi faça! Elemental, ja ho sé. Ignorem el Petrarca i ignorem moltes coses. Les Estances de Riba i les Rimas de Bécquer. Després, tombats en terra de qualsevol manera, comprenem que som bàrbars, i que això no deu ser, que no estem en l'edat, i tot això i allò. No hi havia a València dos amants com nosaltres, car d'amants com nosaltres en son parits ben pocs.</p> <p>Vicent Andrés Estellés</p>	<p>Quant de temps que fa -dies i setmanes- que Madhu té al moll la barca atracada, amb l'estiba a punt, i branda que branda. si ell me la deixés, jo l'aparellava amb cent remes alats i cinc veles blanques.</p> <p>No aniria pas a mercats ni a tràfecs; perquè lluny jo hi sé l'illa de les fades: l'enronden set mars, tretze rius l'amaren. Però, en ton racó, tu no ploris, mare, que jo no faré com féu Ramatxandra, que trigà tants anys a tornar a casa</p> <p>Seré com el rei d'aquella rondalla i duré, al vaixell, tot el que m'hi càpiga. També el meu amic jo vull emmenar-me'n. I al lluny cercarem l'illa de les fades: l'enronden set mars, tretze rius l'amaren.</p> <p>Farem vela en ser que llustregi l'alba. Al migdia quan tu estaràs banyant-te, nosaltres serem ja a un altre reialme. Passarem el gual, deixarem la plana;</p>

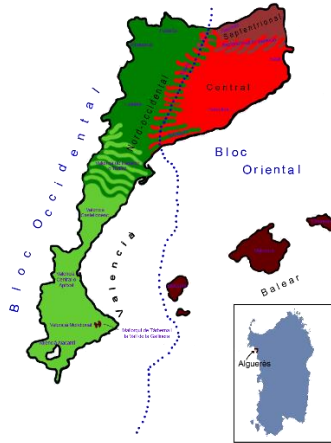
	<p>en pondre's el sol, ja ens tindràs a casa.</p> <p>De tol el que hem vist, te'n faré contalla, perquè lluny jo hi sé l'illa de les fades: l'enronden set mars, tretze rius l'amaren. Però, en ton racó, tu no ploris, mare, que jo no faré com féu Ramatxandra, que trigà tants anys a tornar a casa.</p> <p>Clementina Arderiu</p>
--	---

VERBS del poema <i>Els amants</i>	TEMPS VERBAL	VERBS del poema <i>El mariner</i>	TEMPS VERBAL
1-Havia	Imperfet d'indicatiu	1-Fa	Present d'indicatiu
2-Amàvem	Imperfet d'indicatiu	2-Té	Present d'indicatiu
3-Recorde	Present d'indicatiu	3-Atracada	Participi
4-Vas estenent	Perifrasi durativa	4-Deixés	Imperfet de subjuntiu
5-Han passat	Perfet d'indicatiu	5-Aparellava	Imperfet d'indicatiu
6-Pren	Present d'indicatiu	6-Aniria	Condicional d'indicatiu
7-Rodolem	Present d'indicatiu	7-Sé	Present d'indicatiu
8-Comprenem	Present d'indicatiu	8-Enroden	Present d'indicatiu
9-Perdone	Present de subjuntiu	9-Amaren	Present d'indicatiu
10-Es desperta	Present d'indicatiu	10-Ploris	Present de subjuntiu
11-Tomba	Present d'indicatiu	11-Faré	Futur de d'indicatiu
12-Ajunta	Present d'indicatiu	12-Féu	Passat simple de l'indicatiu i present d'indicatiu
13-Empeny	Present d'indicatiu	13-Trigà	Passat simple d'indicatiu

14-Desitjava	Imperfet d'indicatiu	14-Tornar	Infinitiu
15-Besant	Gerundi	15-Seré	Futur d'indicatiu
16-És	Present d'indicatiu	16-Duré	Futur de l'indicatiu
17-Tenim	Present d'indicatiu	17-Càpiga	Present de subjuntiu
18-Anar	Infinitiu	18-Vull emmenar-me'n	Perífrasi d'intencionalitat
19-Voleu	Present d'indicatiu	19-Cercarem	Futur d'infinitiu
20-Faça	Present de subjuntiu	20-Farem	Futur d'indicatiu
21-Sé	Present d'indicatiu	21-Ser	Infinitiu
22-Ignorem	Present d'indicatiu	22-Llustregi	Present de subjuntiu
23-Tombats	Participi	23-Estaràs banyant-te	Perífrasi de gerundi
24-Comprenem	Present d'indicatiu	24-Serem	Futur d'indicatiu
25-Som	Present d'indicatiu	25-Passarem	Futur d'indicatiu
26-Deu ser	Perífrasi de probabilitat, present	26-Deixarem	Futur d'indicatiu
27-Estem	Present d'indicatiu	27-Pondre's	Infinitiu
28-Son	Present d'indicatiu	28-Tindràs	Futur d'indicatiu
		29-Hem vist	Perfet d'indicatiu

Activitat 4. El català no es parla igual a tots els llocs; té unes característiques o unes altres depèn de cada territori. A grans trets d'això, en diem variació lingüística. A continuació teniu unes paraules en alguerès, en mallorquí i en català de la franja. Quin és l'equivalent en la vostra llengua materna?

Per a entendre-ho una mica més a continuació teniu un mapa on apareixen totes les zones on es parla català.

Vocabulari	
Costera:	Costa de la marina, del riu, de la muntanya. (La marina és el mar)
Fontanella:	Font petita.
Testa:	Cap.
Rel:	Arrel.

Paraules	
Atzur	Alguerès
Costera	Alguerès
Fontanella	Mallorquí
Testa	Mallorquí
Aucell	Mallorquí
Rel	Mallorquí
Oratge	Mallorquí
Delit	Mallorquí
Roïns	Català de la Franja

Adreça de consulta: http://www.alguerès.net/default.aspx https://dlc.iec.cat/ http://www.avl.gva.es/lexicval/

La resposta és lliure ja que depèn de cada alumne.

Activitat 5. Cada dialecte té trets que el fan distintiu dels altres però a la vegada els enriqueix. A continuació teniu unes paraules que volen dir el mateix. A quin

dialecte creieu que pertanyen? Per a ajudar-vos podeu mirar el mapa de l'exercici anterior.

Paraules
Atzur: alguerès
Blau: la resta de dialectes

Paraules

Atzur: pertany al dialecte oriental i més concretament, al subdialecte alguerès. El seu origen és àrab tot i que ha arribat a través del castellà (*azul*) o l'italià (*azzuro*), depèn de les fonts.

Blau: s'utilitza a la resta de subdialectes del bloc oriental i també en el bloc occidental, tot i que en alguns subdialectes s'utilitza el castellanisme *asul* del mot castellà *azul*.

Activitat 6. Les cançons següents han perdut algunes paraules. Escolteu-les i col·loqueu-les al seu lloc.

Es camió d'Algaida https://www.youtube.com/watch?v=8b_DjbP6UHs per Biel Majoral
El mariner <https://www.youtube.com/watch?v=z-MGGEMbMfM> per Josep Tero
La ciutat llunyana <https://www.youtube.com/watch?v=MYEqDUPVS4A> per Meritxell Gené
Qui trista que és la tarda <https://www.youtube.com/watch?v=CheteZlhbRg> per Claudia Crabuzza i Claudio Gabriel Sanna
La Barca <https://www.youtube.com/watch?v=hRAg5oHDAZ4> per Jesús Fusté

ES CAMIÓ D'ALGAIDA	EL MARINER	LA CIUTAT LLUNYANA
<p>Qui està avorrit que es pengi que avui són doblers. Es camió d'Algaida diu que està empeguet perquè en entrar dins Palma tothom l'apunta amb so dit Val-t'aci't, val-t'aci't en es quebrat jo que hi havia posat es pocs doblers que tenia ara amb una picardia diu que ha quebrat, diu que ha quebrat. Més de quinze mil pessetes diu que té de perjudici i ara amaga es benefici fent es paper d'en manetes Si m'haguessin registrat pes govern amb escriptura és ben segur per ventura doblers cap m'hagués tocat Diu: si me voleu citar ara xerra d'apurat es pocs doblers que ha guanyat es misser s'ho menjarà</p>	<p>Quant de temps que fa -dies i setmanes- que Madhu té al moll la barca atracada, amb l'estiba a punt, i branda que branda. si ell me la deixés, jo l'aparellava amb cent remes alats i cinc veles blanques.</p> <p>No aniria pas a mercats ni a tràfecs; perquè lluny jo hi sé l'illa de les fades: l'enronden set mars, tretze rius l'amaren. Però, en ton racó, tu no ploris, mare, que jo no faré com féu Ramatxandra, que trigà tants anys a tornar a casa</p> <p>Seré com el rei d'aquella rondalla</p>	<p>Ara que el braç potent de les fúries aterra la ciutat d'ideals que volíem bastir, entre runes de somnis colgats, més prop de terra, Pàtria, guarda'ns: -la terra no sabrà mai mentir. Entre tants crits estranys, que la teva veu pura ens parli. Ja no ens queda quasi cap més consol que creure i esperar la nova arquitectura amb què braços més lliures puguin ratllar el teu sòl. Qui pogués oblidar la ciutat que s'enfonsa! Més llunyana, més lliure, una altra n'hi ha, potser, que ens envia, per sobre d'aquest temps presoner, batecs d'aire i de fe. La d'una veu de bronze que de torres altíssimes s'allarga pels camins,</p>

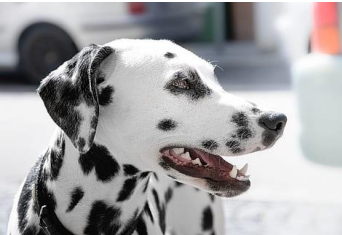

<p>Es camion d'Algaida diu que està empegueït perquè en entrar dins Palma tothom l'apunta amb so dit Val-t'aci't, val-t'aci't en es quebrat jo que hi havia posat es pocs doblers que tenia ara amb una picardia diu que ha quebrat, diu que ha quebrat.</p> <p>Llorenç Capellà</p>	<p>i duré, al vaixell, tot el que m'hi càpiga. També el meu amic jo vull emmenar-me'n. I al lluny cercarem l'illa de les fades: l'enronden set mars, tretze rius l'amaren.</p> <p>Farem vela en ser que llustregi l'alba. Al migdia quan tu estaràs banyant-te, nosaltres serem ja a un altre reialme. Passarem el gual, deixarem la plana; en pondre's el sol, ja ens tindrà a casa.</p> <p>De tol el que hem vist, te'n faré contalla, perquè lluny jo hi sé l'illa de les fades: l'enronden set mars, tretze rius l'amaren. Però, en ton racó, tu no ploris, mare, que jo no faré com féu Ramatxandra, que trigà tants anys a tornar a casa.</p> <p>Clementina Arderiu</p>	<p>i eleva el cor, i escalfa els peus dels pelegrins.</p> <p>Màrius Torres</p>
<p>QUI TRISTA QUE ÉS LA TARDA</p> <p>L'Alguer mare de gran falda, de quan t'he deixada la mia genia és nada, qui trista que és la tarda.</p> <p>La veu dels carrerons, lo so del campanil, lo cel de mil colors, fa l'ànima gentil.</p> <p>Aqueix meu sentiment diventa malaltia a lluny de la mia gent no viv en harmonia.</p> <p>Als braços de l'Alguer</p>	<p>BARCA</p> <p>Barca sense rem ni timó ni vela, la ciutat em pren, la ciutat em deixa. Rutes de la mar els carrers que tenen cales de poc fons i platges serenes. Sé tots els camins, conec les dreceres, els senyals del temps, els fars que s'encenen, la calma dels ports plens de llums vermelles, tots els mariners i les marineres... Jo que ho conec tot a mi no em coneixen!</p>	

<p>jo tenc de tornar, la gent del meu país jo vull tota abraçar.</p> <p>L'Alguer mare de gran falda, de quan t'he deixada la mia genia hi és nada, qui trista que és la tarda, qui trista que és la tarda, qui trista que és la tarda...</p> <p>Pino Piras</p>	<p>Vaig per la ciutat sense gaire pressa, navego tot sol i en sento la pena; no faig cap senyal ni porto bandera, estibat només de tedi i desesma, llast de pensaments i cosa baldera. Veig altres vaixells que van a la seva, quan troben el port algú ja els espera; tots van endavant, jo vaig endarrera... (No arribaré mai a la terra meva?) Barca sense rem ni timó ni vela, la ciutat em pren, la ciutat em deixa.</p> <p>Artur Bladé</p>	
--	--	--

Activitat 7. En aquest exercici, heu de relacionar les paraules del requadre amb les fotografies adequades i anotar-hi el nom a sota però n sobren dues. Recordeu que totes aquestes paraules han aparegut en els poemes.

Estel	brossa	trastos	gos	doblers	atupar	fontanella	rel	iaios	frígola	motles
carreró	abraços	roig	espelmes	barca	nues	campanil				

 <p>Iaios</p>	 <p>Trastos</p>	 <p>Rel</p>
--	--	--

		
Motles	Estel	Nues
		
Roig	Brossa	Espelmes
		
Campanil	Abraços	Frígola
		
Fontanella	Doblers	Gos
		
Atupar		

Les dues paraules que sobren són carreró i barca.

Activitat 8. En aquesta activitat heu de relacionar els adjectius amb les fotografies corresponents però n'hi ha tres que no tenen imatge.

Fareu dos grups i tots dos tindreu les fotografies i els adjectius, però no tots estaran emparellats només els de l'equip contrari i els del vostre equip les haureu d'endevinar les vostres.

Vermell	fantasmal	pàl·lid	gelada	vencedor	marina
Poderós	ardent	deshabitat	gentil	salada	amable
				pacífic	

Pàl·lid

Deshabitat

Ardent

Vencedor

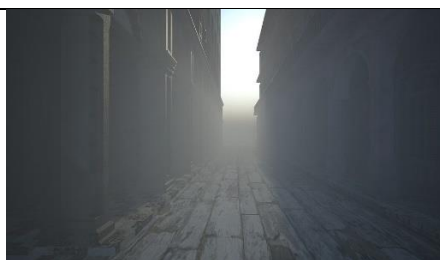
Vermell

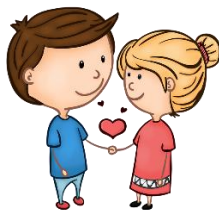
Poderós

Pacífic

Fantasmal

Enamorada

Amable

Activitat 9. Heu escoltat diversos poemes musicats per cantautors. En parelles trieu-ne un, busqueu informació i redacteu una breu biografia (d'unes 10 línies) sobre el que heu escollit. Després de redactar la informació que heu trobat heu d'explicar-la oralment a la resta de companys.

Franca Masu	Maria del Mar Bonet	Jordi Barre	Claudia Crabuzza i
Claudio Gabriel Sanna	Ovidi4 i Rusó Sala		Gisela Bellsolà
	Jesús Fusté	Ovidi Montllor	

Els alumnes han d'escriure una breu biografia de cada cantautor; han de llegir atentament la informació de cada un i després han de seleccionar-ne la més rellevant per a l'exercici.

Activitat 10. Després d'haver escoltat els poemes musicats, heu buscat informació sobre els cantautors. En parelles trieu-ne un, busqueu informació i redacteu una breu biografia (d'unes 10 línies) sobre el que heu escollit. Després de redactar la informació que heu trobat heu d'explicar-la oralment a la resta de companys.

Franca Masu	Miquel Costa i Llobera	Màrius Torres	Desideri Lombarte
Jordi-Pere Cerdà	Pino Piras	Maria-Mercè Marçal	Artur Bladé
Vicent Andrés Estellés		Clementina Arderiu	Llorenç Capella

Els alumnes han d'escriure una breu biografia de cada autor; han de llegir atentament la informació de cada un i després han de seleccionar-ne la més rellevant per a l'exercici.

Activitat 11. Durant les activitats, heu treballat diversos poemes i en alguns hi apareixien nom geogràfics de cada lloc. En grups de tres busqueu pel Google Earth tres d'aquest llocs i trieu la informació més adient per a fer una breu redacció d'unes 10 línies. Després haureu de fer una exposició a l'aula.

Després de dividir-vos i triar quins llocs voleu descriure heu d'ajuntar-vos amb els altres membres que tenen el mateix lloc que vosaltres i busqueu la informació i redacteu-ho

conjuntament. Finalment, torneu al vostre grup d'origen i amb el Google Earth i la redacció que heu elaborat heu d'explicar-los-hi.

L'Alguer	Perpinyà	El Castellet	Mercat Central
El castell dels reis de Mallorca		Palma	Torres de Serrans
Rosselló	València	(carrer)	Cavallers
Valldigna	Pont de Fusta	Algaida	Cabanyal

Cada alumne pot triar la informació que vulgui, tot i que la redacció ha d'estar correctament escrita, sense faltes d'ortografia, amb les idees ordenades cronològicament i amb la cohesió i adequació necessàries.

Activitat 12. TASCA FINAL. A partir de les característiques que heu vist d'alguns dels subdialectes dividiu-vos en grups, i elaboreu un poema. Si podeu, busqueu una melodia que l'acompanyi.

Els alumnes, dividits en grups, han d'escollir un bloc dialectal i després un subdialecte per a elaborar un poema en el subdialecte que hagin triat. Al final de la tasca, abans d'elaborar el poema, hauran d'analitzar les característiques que té el subdialecte que han triat i incloure'n les que creguin convenients dintre el poema.

Els alumnes poden triar el tema que vulguin per a l'elaboració del poema però hauran de respectar els trets de cada subdialecte.

8. Agraïments

Cada pàgina d'aquest treball té una mica de totes les persones que m'han ajudat a finalitzar-lo, fins i tot té coses de les persones que m'han donat suport durant la seua elaboració. Voldria agrair-los-hi tot el que han fet per mi i el suport que m'han donat.

Primer de tot voldria agrair a la meua família, especialment, a la meua mare i a la meua germana Francina perquè si no fos per la insistència constant de la primera i a l'ajuda de la segona, però també als ànims de totes dues, no hauria arribat fins al final.

En segon lloc, voldria agrair-li a la meua tutora, l'Aina Monferrer, el seu suport i la confiança que va dipositar en mi i en aquest treball des del dia que em vaig presentar al seu despatx per a proposar-li la meua idea i fins al dia d'avui, que m'ha aconsellat, m'ha guiat en la seua elaboració i m'ha corregit molt exhaustivament aquest treball i perquè ella ha cregut més en aquest projecte que jo en més d'una ocasió i ha sabut resoldre'm tots els dubtes que se m'han presentat.

En tercer i últim lloc, voldria agrair-li al professor Pere Navarro, de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, les seues classes de Dialectologia perquè aquestes classes van ser, sense que ell ho sabés, les bases per a la elaboració d'aquest treball.